

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Suomen Kotiseutuliitto kiittää mahdollisuudesta lausua maaseutupoliittisen selonteon luonnoksesta. Selonteko on laaja, monipuolinen ja vaikuttava kokonaisuus. Siinä on huomioitu kattavasti erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja. Kiitettävää on, että yhdistys- ja järjestötoiminta on huomioitu maaseudun kehittämisen yhtenä keskeisenä ryhmänä. Samoin kiitettävää on, että selonteossa on huomioitu alueiden moninaisuus ja erityispiirteet ja tunnistettu myös kulttuurin merkitys.

Maaseudun kehittämisen voimavarat on turvattava kaikilla maaseutualueilla, maaseudun kehittämisen rahoitusta ei tule vähentää.

Kulttuurista kestävyyttä olisi syytä nostaa esille näkyvämmiin. Kulttuuriperintö tulisi nähdä selkeämmin nykypäivän ja tulevaisuuden voimavarana. Samalla maaseudun kulttuurialan toimijat saataisiin vahvemmin mukaan kehittämistyöhön.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Näkökohdat ovat olennaisia ja tunnistettu hyvin. Maaseudun moninaisuus asettaa haasteita maaseudun kehittämiseksi. Tärkeää kehittämistyölle on poikkihallinnollisuus ja sektorirajat ylittävä yhteistyö, paikkaperustaisuus ja alueiden erityispiirteiden tunnistaminen, tietoon perustuva suunnittelu ja seuranta sekä koordinoitu suunnittelujärjestelmä ja maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) roolin vahvistaminen.

Leader-toimintamallin jatkuminen tulevalla ohjelmakaudella on elintärkeää maaseudun kehittämisen sekä maaseudulla toimivien paikallisyhteisöjen näkökulmasta. Samoin paikallisten olosuhteiden ja erityispiirteiden tunnistaminen.

Hyvän elämän ja asumisen sekä kilpailukykyisen elinkeinotoiminnan mahdollisuudet tulee varmistaa kaikkialla Suomessa.

Maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman tavoitteiden toteuttaminen edellyttää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin sidosryhmien oma-aloitteisuutta, aktiivisuutta ja pitkäjänteistä kumppanuutta. Siksi maaseudulla toimivien ja muiden elinvoimaisen maaseudun puolesta työskentelevien järjestöjen ja paikallisten yhteisöjen tuki ja toimintaedellytysten turvaaminen on erittäin tärkeää.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Kulttuurin, taiteen ja kulttuuriperinnön toimijoiden tulisi olla mukana maaseutupoliittisessa suunnittelujärjestelmässä laajemmin.

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Näkökohdat on tunnistettu hyvin.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Kansalaisjärjestöjen rooliin palvelutuotannossa on kiinnitettävä laajempaa huomiota. Järjestöillä on haasteita toiminnassaan. Niinpä niiden toimintaedellytysten tukeminen taloudellisesti ja muutoinkin on tärkeää, jotta ne pystyvät toimimaan palveluntuottajina ja hyvän elämän edellytysten turvaajina tulevaisuudessakin.

Maaseudun tyhjiin ja vajaakäyttöisten rakennusten ja erityisesti seurantaloiden uusiokäyttö/käyttö on tärkeää alueiden elinkelpoisuuden, yhteisöllisyyden ja kestävä kehityksen näkökulmasta. Niiden korjaamista ja aktiivista käyttö tulee edistää ja ylläpitää siihen liittyvää rahoitusjärjestelmää (OKM:n seurantaloiden korjausavustus).

Kulttuuritoiminnan voisi tuoda näkyvämmiin esiin erillisenä kehittämiskokonaisuutena. Kulttuuriperintö antaa ihmisille juuret ja siivet. Ne luovat hyvinvointia ja vaikuttavat vahvasti alueen pitovoimaan, elinvoimaan ja luovaan talouteen.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Maaseutuvisio on olennainen ja kannatettava. Esiin nousevat tärkeät seikat kuten maaseudun moninaisuus, yhteistyö/yhdessä tekeminen ja kehittäminen, maaseudun erityispiirteet ja erilaiset alueet ja toimintaympäristöt, puhtaan ja monimuotoisen luonnon merkitys, kestävä kehitys, osaaminen, verkostot sekä vetovoima ja pitovoima.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Maaseutuvisio: Elävät maaseutumme – turvallisen, toiveikkaan ja menestyksekkään tulevaisuuden ytimessä. --> Visiossa olisi syytä korostaa myös aktiivisuutta ja kestävyyttä: Elävät maaseutumme – turvallisen, toiveikkaan, kestävän ja menestyksekkään tulevaisuuden rakentajina.

Kulttuuriperintö olisi hyvä lisätä oheiseen:

Ihmiset päätöksenteossa, hallinnossa ja elinkeinoissa mahdollistavat maaseudun talouden rakenteiden uudistumisen, huomioivat infran merkityksen, tunnistavat kulttuuriperinnön sekä puhtaan ja monimuotoisen luonnon merkityksen ja vastaavat kestävyyskysymyksiin myös paikallistasolla ja se huomioiden.

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

Tavoitteet ja kehittämissuosituks ovat olennaisia.

Kulttuuripoliittinen selonteko, kulttuuriperintöstrategia, kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartta sekä luovan talouden kasvustrategia on syytä huomioida selonteossa ja lisätä strategioiden ja ohjelmien luetteloon.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Suomen Kotiseutuliiton näkökulmasta tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet ovat:

- vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita;
- voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkkoa;
- terävöitetään maaseutupoliittista suunnittelujärjestelmää.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuosituks (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

Tärkeimmät kehittämissuosituks: 13, 17, 18, 23, 7

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuositukseen suosituskohtaisesti:

17. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset [Suositus nro 17 kohdalla esiin voisi tuoda kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytyksissä maaseudun kokoontumis- ja harrastustilojen turvaamisen. Siinä yhtenä tärkeänä keinona on OKM:n seurantalojen korjausavustus.]

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Kuvaus maaseutualueiden nykytilanteesta ja muutostekijöistä on kattava.

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Ei lausuttavaa.

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

Yhdeksi kehittämissuosituksiksi voisi nostaa kulttuurisen kestävyys. Mikäli jatkossa YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin sisältyy oma kulttuuritavoite, on maaseudun aineettomalla ja aineellisella kulttuuriperinnöllä tässä merkittävä mahdollisuus olla kestävyysmurroksen positiivinen muutosvoima.

Ylitalo Teppo
Suomen Kotiseutuliitto